

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
postmottak@kmd.dep.no

Postboks 1025 Sentrum, 0104 Oslo
Telefon 21 02 34 00
Telefaks 21 02 34 01
Besøksadresse Tollbugata 35
Kontingentkonto 8380 08 68621
Bankkonto annet 8380 08 68605
post@forskerforbundet.no
www.forskerforbundet.no
Foretaksnr 971 422 505

Deres ref: 14/2102-6

Vår ref: 116085

Vår dato: 18.12.2014

Høringsuttalelse – utfasing av statens ventelønnsordning og vartpengeordningen

Vi viser til utsendt forslag til fjerning av statens ventelønnsordning og vartpengeordningen. Forskerforbundet oversender med dette vår høringsuttalelse. Vi bruker i det følgende begrepet ventelønnsordning i betydningen statens ventelønnsordning og vartpengeordningen.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet foreslår å fase ut statens ventelønnsordning og vartpengeordningen med følgende begrunnelser:

- Ordningen bidrar til at eldre arbeidstakere lettere støtes ut av arbeidslivet
- Det er få personer som er på ordningen, og tilgangen har vært liten de siste årene
- Utfasingen vil harmonisere regelverket i statlig sektor med resten av arbeidslivet

Det foreligger ingen dokumentasjon på at ordningene bidrar til at arbeidstakere lettere støtes ut av arbeidslivet. Ventelønnsordningen fungerer som arbeidsledighetstrygd for statsansatte, og NAV forvalter ventelønnsordningen på samme måte som dagpengeordningen. Det at eldre arbeidstakerne på ventelønnsordningen ikke kommer tilbake i arbeid, vitner mer om statlige arbeidsgiveres vegring mot å ansette seniorer, enn at ventelønnsordningen støter arbeidstakere ut av arbeidslivet. Forskerforbundets erfaring er at overtallige arbeidstakere ønsker å komme tilbake i arbeid så snart som mulig fordi det ikke oppfattes som ønskelig å forbli i en ventelønnsituasjon. Det oppleves som langt mer attraktivt å være i arbeid.

Som KMD selv skriver har ventelønnsordningen «*vært med på å lette omstillingsarbeidet i staten, og det kan sies at den har fungert som et sikkerhetsnett ved omstillinger og omorganiseringer i statlig sektor.*» Statlig sektor er i stadig endring, og det kan ikke utelukkes at det også fremover vil bli gjennomført større eller mindre omstillinger der ventelønnsordningen vil kunne lette prosessen og fungere som et sikkerhetsnett. Her vil vi minne om den storstilte strukturgjennomgangen som nå pågår i hele universitets- og høyskolesektoren, og det pågår fusjoner og omstillinger også innen deler av instituttsektoren. Det er også varslet en gjennomgang av hele den statlige delen av helsebyråkratiet under Helse- og omsorgsdepartementet med full gjennomgang av oppgavene mellom Folkehelsen, Helsedirektoratet og Statens Helsetilsyn, samt alle underliggende og mellomliggende organisasjoner. Forskerforbundet mener derfor det er uklokt å ta bort et verktøy som fungerer, bare fordi det i en periode er få personer som benytter ordningen. Det vil være i strid med «Intensjonserklæringen om omstilling under trykghet» i hovedtariffavtalen i staten.

Et annet argument som benyttes for å fjerne ventelønnsordningen er at det vil harmonisere regelverket i staten med sektorer utenfor staten. Det at statlig sektor har lovfestet rett til ventelønn og dermed et ekstra verktøy i forbindelse med omstilling er ikke et argument for å fjerne det. Videre vet vi at virksomheter i privat sektor bruker en rekke virkemidler for å lette omstillinger. Dette er virkemidler som ikke er mulig å benytte i statlig sektor, verken med eller uten ventelønnsordningen. Forskerforbundet ser heller ikke behovet for harmonisering av ventelønn og dagpenger, siden ventelønn har andre hensyn og funksjoner enn dagpengeordningen.

Dersom ventelønnsordningen blir avviklet, vil det kunne få store økonomiske konsekvenser for dem det gjelder. Ordningen sikrer rett til fortsatt medlemskap i SPK, med tanke på opparbeiding av rettigheter basert på antall år i ordningen(e). Videre har ventelønnsordningen lengre varighet enn dagpengeordningen, og spesielt for arbeidstakere over 55 år. For arbeidstakere som har problemer med å få seg nytt arbeid hos annen arbeidsgiver, er dette et sikkerhetsnett mot fattigdom og arbeidsledighet.

Når KMD ønsker å harmonisere ventelønn med dagpenger, må de se ordningen som en del av den totale reguleringen av lønns- og arbeidsvilkår for statsansatte og andre ansatte som har medlemskap i SPK. Staten som arbeidsgiver må sikre at de ansatte blir kompensert for det tapet de vil få dersom rett til ventelønn/vartpenger opphører.

Staten har allerede i dag muligheten til å tilby sluttpakker som ett alternativ til ventelønnsordningen. Erfaringer viser at sluttpakker er attraktivt også for statsansatte. Men for statsansatte som vurderer sine jobbsjanser som små, vil ventelønn fremdeles være å foretrekke fremfor en usikker økonomisk tilværelse med dagpenger og dårlig, eller i verste fall ingen videre pensjonsopptjening. For å hindre at ansatte velger ventelønnsordning, bør de statlige arbeidsgiverne i større grad forplikte seg til å ta i mot arbeidstakere som har ekstern fortrinnsrett til stilling i staten. Det er i dag for enkelt for arbeidsgivere å definere seg vekk fra ansvaret ved stille spesifikke krav til søkere i stillingsutlysninger.

Forskerforbundet går derfor mot å fjerne ventelønnsordningen. Dette er et viktig verktøy som kan benyttes i forbindelse med moderniseringer og omstillinger, og vi mener derfor at ordningen må videreføres.

Med vennlig hilsen
Forskerforbundet

Petter Aaslestad
Leder

Hilde Gunn Avløyp
Generalsekretær

Kopi: Unio